

PODNIKOVÁ EKONOMIKA

5. cvičení

ZS 2022/2023

OBSAH CVIČENÍ

- UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY MAJETKOVÉ A KAPITÁLOVÉ STRUKTURY PODNIKU
- NÁKLADOVÉ FUNKCE
- ANALÝZA BODU ZVRATU

ANALÝZA MAJETKOVÉ STRUKTURY – SPOLEČNOSTI FRUJO, a.s.

Absolutní změna aktivních položek

Ukazatel v tis. Kč	2018	2019	Změna v tis. Kč	
<i>Aktiva celkem</i>	605 145	587 148	-17 997	↓
A. Pohledávky za upsaný ZK	0	0	0	↓
B. Stálá aktiva	216 407	205 260	-11 147	↓
Dlouhodobý nehmotný majetek	445	608	163	
Dlouhodobý hmotný majetek	206 962	195 652	-11 310	
Dlouhodobý finanční majetek	9 000	9 000	0	
C. Oběžná aktiva	385 040	380 101	-4 939	↓
Zásoby	164 131	174 210	10 079	
Pohledávky	133 283	153 142	19 859	
Krátkodobý finanční majetek	0	0	0	
Peněžní prostředky	87 626	52 749	-34 877	
D. Časové rozlišení aktiv	3 698	1 787	-1 911	↓

ANALÝZA MAJETKOVÉ STRUKTURY – SPOLEČNOSTI FRUJO, a.s.

Struktura aktivních položek

Ukazatel v tis. Kč	2018	2019	
<i>Aktiva celkem</i>	100,00	100,00	100 %
A. Pohledávky za upsaný ZK	0,00	0,00	
B. Stálá aktiva	35,76	34,96	35 %
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,07	0,10	
Dlouhodobý hmotný majetek	34,20	33,32	
Dlouhodobý finanční majetek	1,49	1,53	
C. Oběžná aktiva	63,63	64,74	65 %
Zásoby	27,12	29,67	
Pohledávky	22,02	26,08	
Krátkodobý finanční majetek	0,00	0,00	
Peněžní prostředky	14,48	8,98	
D. Časové rozlišení aktiv	0,61	0,30	

ANALÝZA VÝVOJE KAPITÁLOVÝCH POLOŽEK (HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA PASIV)

Ukazatel v tis. Kč	2018	2019	Změna v tis. Kč
<i>Pasiva celkem</i>	605 145	587 148	-17 997
A. Vlastní kapitál	538 202	509 683	-28 519
Základní kapitál	36 500	36 500	0
Ážio a kapitálové fondy	0	0	0
Fondy ze zisku	0	0	0
Výsledek hospodaření min.let	443 830	431 066	-12 764
Výsledek hospodaření běžného účetního období	57 872	42 117	-15 755
B. + C. Cizí zdroje	66 943	75 611	8 668
Rezervy	59	71	12
Závazky	66 884	75 540	8 656
dlouhodobé	4 864	3 068	-1 796
krátkodobé	62 020	72 472	10 452
D. Časové rozlišení aktiv	0	1 854	1 854

VERTIKÁLNÍ ANALÝZA PASIV – UKAZATELE ZADLUŽENOSTI, PRAVIDLO VYROVNÁNÍ RIZIK

Ukazatel v tis. Kč	2018	2019
<i>Pasiva celkem</i>	100,00	100,00
A. Vlastní kapitál	88,94	86,81
Základní kapitál	6,03	6,22
Ážio a kapitálové fondy	0,00	0,00
Fondy ze zisku	0,00	0,00
	73,34	73,42
	9,56	7,17
	11,06	12,87
	0,01	0,01
	11,05	12,87
	0,80	0,52
	10,25	12,34
	0,00	0,32

Cizí kapitál / vlastní kapitál

Míra zadluženosti vlastního kapitálu:

2018	2019
0,12	0,15

87-89 %

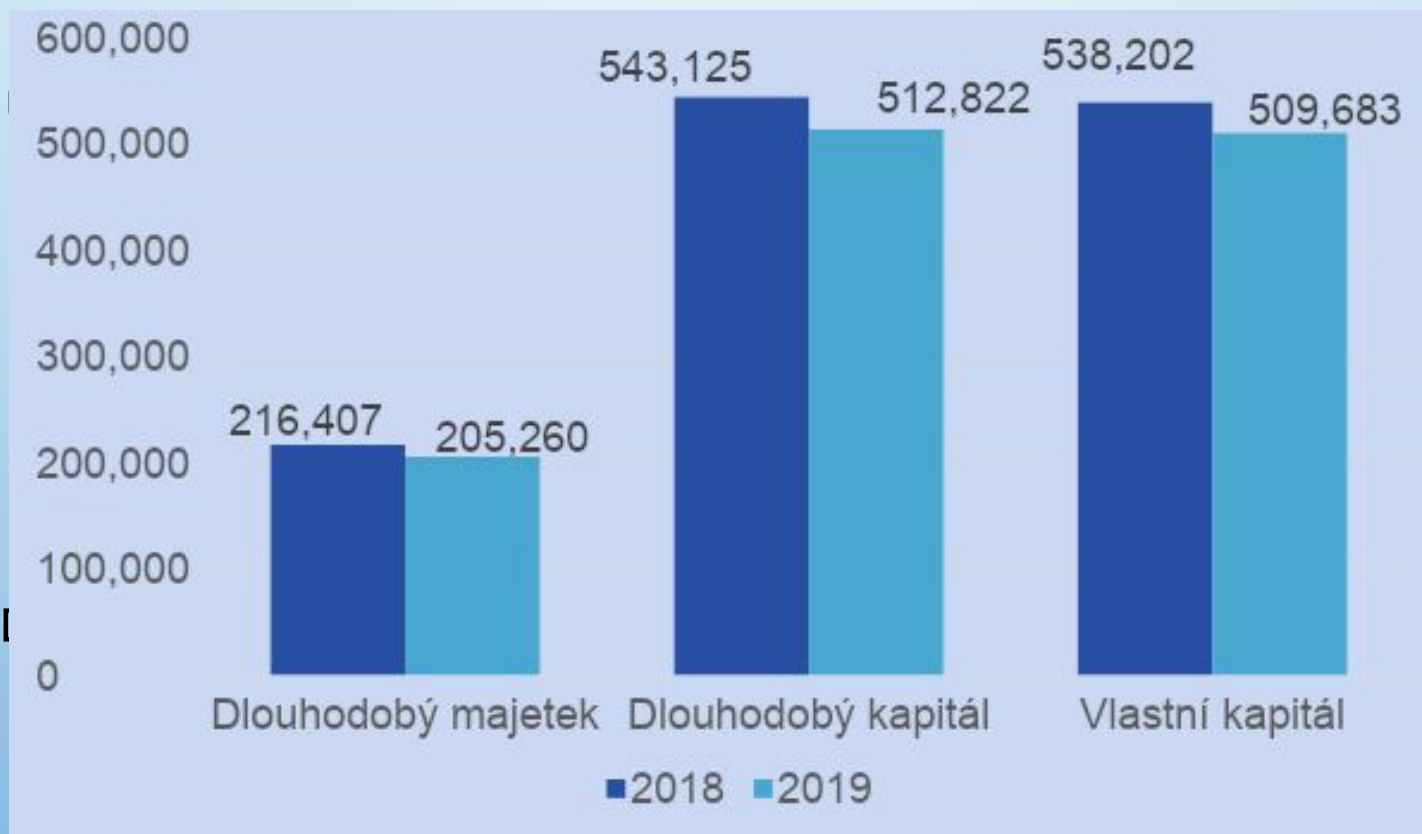
Míra samofinancování

11-13 %

Celková zadluženost

UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY

- ROZDÍLOVÉ

- ZLATÉ PRAVIDLO

Protože hodnota vlastního kapitálu je vyšší než hodnota dlouhodobého majetku – můžeme mluvit o tzv. PŘEKAPITALIZOVÁNÍ

UKAZATELE LIKVIDITY:

• BĚŽNÁ LIKVIDITA = O

• POHOTOVÁ LIKVIDITA

• HOTOVOSTNÍ LIKVIDITA

Ukazatel v tis. Kč	2018	2019	Optimum
Běžná	6,21	$(385\,040 - 164\,131) / 62\,020$	5
Pohotová	3,56		
Hotovostní	1,41		

385 040 / 62 020

$(385\,040 - 164\,131) / 62\,020$

87 626 / 62 020

Pro výpočet ukazatelů likvidity je možné použít hodnotou celkových krátkodobých závazků. Přesnější výpočet získáte pokud použijete pouze Závazky z obchodních vztahů.

NÁKLADY - DEFINICE

- **NÁKLADY**

- Peněžní prostředky, které účetní jednotka vynaložila na své aktivity, aby dosáhla výnosů
- Vyjádření účelného a účelového využití zdrojů v peněžním vyjádření
- V penězích vyjádřená spotřeba výrobních faktorů

- **VÝDAJE** = Úbytky peněžních prostředků v podkladě nebo na bankovním účtu; sledují se ve výkazu o peněžním toku (cash flow)

ČLENĚNÍ NÁKLADŮ Z HLEDISKA JEJICH ZÁVISLOSTI NA ZMĚNĚ OBJEMU VÝROBY:

- **FIXNÍ NÁKLADY** – takové, které se se změnou objemu výroby nemění, a to po určité období při neměnnosti technologie a dalších podmínek.
z podnikohospodářského hlediska nerozlišuje krátké a dlouhé období (např. odpisy, náklady na pojištění budov aj.)
- **VARIABILNÍ (PROMĚNNÉ)** – takové, které se se změnou objemu výroby mění (např. náklady na mzdy, jednicový materiál, náklady na energii)
  - **PROPORCIONÁLNÍ (LINEÁRNÍ)** – mění se ve své celkové výši přímo úměrně s objemem výroby, například spotřeba základního materiálu
  - **NADPROPORCIONÁLNÍ (PROGRESIVNÍ)** – zvyšují se v celkové výši se změnou objemu výroby, a to rychlejším tempem než objem výroby, například náklady na údržbu a opravu strojního zařízení, spotřeba energie
  - **PODPROPORCIONÁLNÍ (DEGRESIVNÍ)** – zvyšují se v celkové výši se změnou objemu výroby, a to pomalejším tempem než objem výroby, např. mzdové náklady za přesčas, spotřeba pohonných hmot

NÁKLADOVÁ FUNKCE

- $Y = A + BX$
- $N = FN + VN * Q$
  - Y – CELKOVÉ NÁKLADY (N)
  - X – OBJEM PRODUKCE (Q)
  - A – FIXNÍ NÁKLADY
  - B, C – VARIABILNÍ NÁKLADY PŘIPADAJÍCÍ NA JEDNOTKU PRODUKCE, TJ. MARGINÁLNÍ NÁKLADY (PARAMETRY)

URČENÍ NÁKLADOVÉ FUNKCE – PŘÍKLAD 4.1

- ZADÁNÍ: Stolárna vyrábí kancelářské stoly. Podnik má tyto náklady: ředitel má měsíční plat 100 000 Kč, pronájem budovy stojí 35 000 Kč měsíčně, dubové dřevo 350 Kč na 1 stůl, lak 50 Kč na 1 stůl, mzda dělníka, který vyrábí stoly, je 100 Kč za 1 stůl, vrátný mzda 15 000 Kč

- ŘEŠENÍ:

- FIXNÍ NÁKLADY:

- Měsíční plat ředitele 100 000 Kč, pronájem budovy 35 000 Kč/měsíc, mzda vrátného 15 000 Kč/měsíc –
    - celkem 150 000 Kč/měsíc

- VARIABILNÍ NÁKLADY:

- dubové dřevo 350 Kč na 1 stůl, lak 50 Kč na 1 stůl, mzda dělníka, který vyrábí stoly, je 100 Kč za 1 stůl – celkem 500 Kč/stůl

a) Funkce celkových nákladů: $N = 150\,000 + 500Q$

b) Celkové náklady na výrobu 100 stolů: 200 000 Kč

URČENÍ VÝNOSOVÉ FUNKCE – PŘÍKLAD 4.4

- ZADANÍ: Napište funkci celkových výnosů a vypočítejte výši těchto výnosů, pokud víte, že cena je konstantní ve výši 4500 Kč za jeden výrobek a v daném měsíci se plánuje vyrobit 3 000 ks výrobků. Jaký průběh bude mít funkce celkových výnosů?

$$V = \text{cena} * \text{množství}$$

$$V = 4\,500 * Q$$

$$V = 4\,500 * 3\,000 = 13\,500\,000 \text{ Kč}$$

URČENÍ NÁKLADOVÉ FUNKCE – PŘÍKLAD 4.2

- ZADÁNÍ: Při výrobě výrobku A byly při objemu 630 t zjištěny celkové náklady ve výši 220 020 Kč. Při výrobě 450 t tohoto výrobku byly celkové náklady ve výši 195 000 Kč.

Úkoly:

a) Určete velikost fixních

• ŘEŠENÍ A:

$$220\,020 = FN + 630VNJ$$

• ŘEŠENÍ B:

$$CN = 132\,450 + 139Q$$

$$Q = 900 \text{ t} \quad \text{Průměrné náklady na 1 t} \quad CN = 132\,450 + 139 * 900 \quad \rightarrow$$

$$257\,550 / 900 = 286,166 \text{ Kč}$$

• Řešení C:

$$CN = 132\,450 + 139 * 500 = 201\,950 \text{ Kč}$$

Znalost problematiky ověřit na příkladu 4.3, 4.5

ANALÝZA BODU ZVRATU

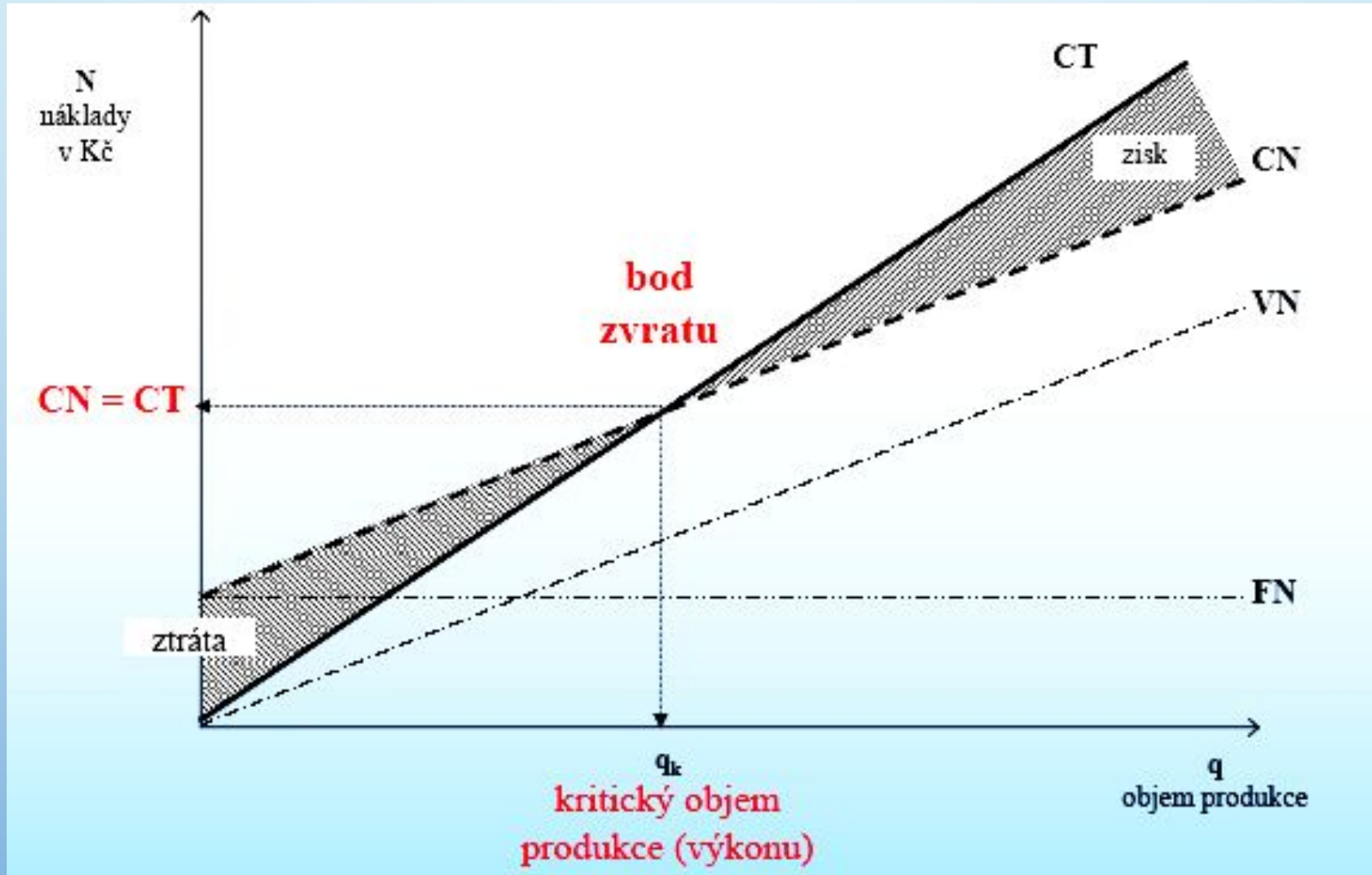
Kritické množství produkce, které odděluje oblast ztrátové od ziskové

Kritické množství produkce, při kterém se tržby rovnají nákladům (není dosaženo zisku)

Předpoklady:

- Vycházíme z členění nákladů na fixní a variabilní*
- Prodejní cena je konstantní*

Analýza vztahu mezi ziskem, objemem výroby, cenami výrobků a náklady

BOD ZVRATU = OBJEM PRODUKCE, KDY TRŽBY Z PRODEJE VÝROBKU (T) PŘI DANÉ CENĚ (P_J) UHRADÍ NÁKLADY (N = FIXNÍ A VARIABILNÍ).

$$T = Q \times P_J$$

$$N = FN + (Q \times jVN)$$

$$Q \times P_J = FN + (Q \times jVN)$$

$$FN$$

$$Q_{BZ} = \frac{FN}{P_J - jVN}$$

$$P_J - jVN$$

KRITICKÉ VYUŽITÍ VÝROBNÍ KAPACITY (V %):

$$(Q_{BZ} / \text{MAXIMÁLNÍ VÝROBNÍ KAPACITA}) \times 100$$

ZADÁNÍ PŘÍKLADU 4.6

- Nakladatelství Grada Publishing zvažuje vydání nové učebnice podnikové ekonomiky. Podle předběžných propočtů nákladové náročnosti této edice činí variabilní náklady na výrobu a prodej jedné učebnice 250 Kč. Provedený průzkum trhu zjistil reálnost prodeje učebnice v rozsahu 2 000 – 3 000 ks za prodejní cenu jednoho výtisku cca 600 Kč. Fixní náklady zahrnující autorský honorář, náklady na redakci a grafickou úpravu učebnice a odpisy výrobního zařízení byly rozpočtovány v celkové výši 800 000 Kč.
- Zjistěte, kolik výtisků této učebnice by muselo nakladatelství prodat, aby
  - A. tržby z prodeje uhradily alespoň vynaložené náklady,
  - B. dosáhlo zisku před zdaněním ve výši 200 000 Kč.

ŘEŠENÍ PŘÍKLADU 4.6

- A) Objem prodeje v bodu zvratu

$$FN = 800\ 000 \text{ Kč}$$

$$VN_j = 250 \text{ Kč/ks}$$

$$P_j = 600 \text{ Kč/ks}$$

$$Q = ?$$

$$V = N$$

$$Q^*p = FN + VN_j^*Q$$

$$QBZ = \frac{FN}{P_j - VN_j}$$

BOD ZVRATU X1

$$= \frac{800\ 000}{600 - 250} = \mathbf{2\ 286 \text{ KS}}$$

Rovnice v případě požadovaného min. zisku (Z_{min})

$$Z_{min} = V - N$$

$$Z_{min} = Q^*p - FN - VN_j^*Q$$

$$QBZ = \frac{FN + Z_{min}}{p_j - VN_j}$$

Použít pro výpočet bod B)

BOD ZVRATU: ODVOZENÍ VZORCE

$Q = FN (+Z) / (1-B) \dots$ V PENĚŽNÍCH JEDNOTKÁCH

$B = \text{VARIABILNÍ NÁKLADY NA JEDNOTKU PRODUKCE} = VN/Q$

$1-B = \text{PŘÍSPĚVEK NA ÚHRADU FN A Z PŘÍPADAJÍCÍ NA 1 KČ OBEJMU VÝROBY}$

ZJIŠTĚNÍ MINIMÁLNÍ CENY:

$$Q \times P_J = FN + (Q \times VN_J)$$

$$P_J = (FN + (Q \times VN_J)) / Q$$

K DOSAŽENÍ MINIMÁLNÍ POŽADOVANÉ RENTABILITY:

$$FN + (Q \times VN_J)$$

$$P_J = \frac{\quad}{\quad}$$

$$Q \times (1 - R\%)$$

PŘÍKLAD 4.7

ZADÁNÍ: Maximální výrobní kapacita nealkoholického nápoje, se kterým se chce společnost Abstinent, a.s., prosadit na trhu, činí 15 000 l měsíčně. Zaváděcí prodejní cena byla stanovena ve výši 12 Kč za 1 l, výroba 1 l si vyžádá variabilní náklady ve výši 5,70 Kč. Úhrn fixních nákladů vycházející z maximální kapacity je předpokládán ve výši 80 000 Kč.

a) Zjistěte, od jakého objemu bude výroba nápoje při zaváděcí ceně pro podnik zisková.

• ŘEŠENÍ

A. $Q=?$ $12*Q = 80\ 000 + 5,70\ Q$ $\longrightarrow$ $Q = 12\ 698\ l$

B. KRITICKÉ VYUŽITÍ VÝROBNÍ KAPACITY = $(12\ 698 : 15\ 000) \cdot 100 = 84,65\ %$

C. $P=?$ **NENÍ MOŽNÉ VYUŽÍT ROVNICI BODU ZVRATU**

$$\text{VZOREC PRO VÝPOČET RENTABILITY} = \frac{\text{Zisk}}{\text{Trzby}} = \frac{V-N}{V} = \frac{Q*P - FN - VNJ*Q}{Q*P} =$$

$$\frac{15\ 000*P - 80\ 000 - 5,70*15\ 000}{15\ 000*P} = 0,15 \quad \longrightarrow \quad P = 12,98\ \text{Kč/l}$$

ZJIŠTĚNÍ LIMITU VN (PŘÍKLAD 4.8):

$$Q \times P_J = FN + (Q \times VN_J)$$

$$VN_J = P_J - \frac{FN}{Q}$$

K DOSAŽENÍ MINIMÁLNÍ POŽADOVANÉ VÝŠE ZISKU:

$$VN_J = P_J - \frac{FN + Z}{Q}$$

ZJIŠTĚNÍ LIMITU FIXNÍCH NÁKLADŮ (PŘÍKLAD 4.9):

$$Q \times P_J = FN + (Q \times jVN)$$

$$FN = Q \times (P_J - jVN)$$

K DOSAŽENÍ MINIMÁLNÍ POŽADOVANÉ VÝŠE ZISKU:

$$FN = Q \times (P_J - jVN) - Z$$

ZJIŠTĚNÍ STUPNĚ PROVOZNÍ PÁKY (PŘÍKLAD 4.10):

% ZMĚNA ZISKU

PROVOZNÍ PÁKA = -----

% ZMĚNA TRŽEB

$Z_T - Z_{T-1}$

Z_{T-1}

PROVOZNÍ PÁKA = -----

$T_T - T_{T-1}$

T_{T-1}

PŘÍKLAD 4.10

- ZADÁNÍ: Podnik XY, s.r.o., produkuje digitální nosiče dat a zvukového záznamu. V jednom z výrobních středisek je soustředěna výroba kompaktních disků. Při stávající technologii a činí jednotkové variabilní náklady 90 Kč, fixní v souhrnu 1 210 000 Kč. Podnik zvažuje při výrobě tohoto produktu zavedení nové technologie b. od něhož očekává zvýšení

ŘEŠENÍ:

1 210 000

$$\text{BOD ZVRATU U TECHNOLOGIE A} = \frac{1\,210\,000}{200 - 90} = \mathbf{11\,000\ ks}$$

3 000 000

$$\text{BOD ZVRATU U TECHNOLOGIE B} = \frac{3\,000\,000}{200 - 50} = \mathbf{20\,000\ ks}$$

PŘÍKLAD

b) zjistěte u obou technologií % změnu zisku vyvolanou změnou
 stupeň provozní páky při změně prodeje z 30 000 ks na 40 000 ks

$$\text{Stupeň provozní páky} = \frac{\% \text{ změna zisku}}{\% \text{ změna tržeb}}$$

Prodáno ks	Technologie A			Technologie B		
	tržby	náklady	zisk	tržby	náklady	zisk
10 000	2 000 000	2 110 000	- 110 000	2 000 000	3 500 000	- 1 500 000
20 000	4 000 000	3 010 000	990 000	4 000 000	4 000 000	0
30 000	6 000 000	3 910 000	2 090 000	6 000 000	4 500 000	1 500 000
40 000	8 000 000	4 810 000	3 190 000	8 000 000	5 000 000	3 000 000

$$\text{Technologie A} = \frac{\frac{3\,190\,000 - 2\,090\,000}{2\,090\,000}}{\frac{8\,000\,000 - 6\,000\,000}{6\,000\,000}} = 1,57\%$$

$$\text{Technologie B} = \frac{\frac{3\,000\,000 - 1\,500\,000}{1\,500\,000}}{\frac{8\,000\,000 - 6\,000\,000}{6\,000\,000}} = 3\%$$

DĚKUJI ZA POZORNOST